

1. Symptomer og problem

Barn og unge er mer sårbar for skader i sentralnervesystemet enn voksne, fordi deres sentralnervesystem er under utvikling. De største konsekvensene ses på sikt hos de yngste pasientene. Kognitive vansker kan komme til synne i økende grad i etterforløpet etter en ervervet hjerneskade. Det er derfor viktig å få etablert en behandlingslinje som starter rehabilitering tidligst mulig og følger opp pasientene i hele oppveksten. Økt kompetanse hos fagpersonell, pedagogisk personell og foresatte er avgjørende for å oppnå best mulig utvikling for pasientene som omfattes av behandlingslinjen.

Dette pasientforløpet vil gi et tverrfaglig rehabiliteringstilbud til barn og unge, 1- 18 år, med moderat eller alvorlig ervervet hjerneskade etter

- Traumatisk hjerneskade (ulykke),
- Tumor cerebri (hjernesvulst),
- Infeksjon/ inflammasjon (hjernebetennelse),
- Vaskulær årsak (hjernebloeding, hjerneslag),
- Hypoksi/ ischemi (før lite surstoff og blodgjennomstrømming til hjernen, f. eks. kveling, nesten- drukning eller hjertestans)

Behandlingslinjen gjelder for pasienter i Helse Sør-Øst.

Et tverrfaglig behandlingsteam starter rehabilitering så tidlig som mulig ut fra pasientens tilstand. Pasientforløpet gjelder fra innleggelse i sykehjem (Barneintensiv, Nevrokirurgisk avdeling) til langtidsoppfølging etter utskrivelse, inntil pasienten fyller 18 år.

Rehabilitering, definisjon:

Helsedirektoratet: "Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensete, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse sosialt og i samfunnet. Definisjonen vektlegger at habilitering og rehabilitering er en prosess med brukeren/pasienten i sentrum."

Prioriteringsveilederen for Habilitering av barn og unge i spesialisthelsetjenesten omtaler erverved hjerneskade som en av hovedgruppene som skal tilbys oppfølging i spesialisthelsetjenesten. Behandlingslinjen skisserer utredning og oppfølging i tråd med anbefalingene i veilederen.

2. Henvisning og vurdering

Pasientforløpet starter ved påvist ervervet hjerneskade av moderat eller alvorlig grad, samt operasjon for tumor cerebri hos pasienter fra 1- 18 år. Henvisning sendes fra nevrokirurg eller intensivlege til det tverrfaglige rehabiliteringsteamet, ved ressurskoordinator på hhv Ullevål (traumatiske skader og medisinsk ervervede skader) eller ressurskoordinator Rikshospitalet (tumor cerebri). Se [henvisningsrutiner](#).

Rehabiliteringen er delt inn i 5 faser. I de to første fasene vil pasienter operert for tumor cerebri og øvrige ervervede hjerneskader følge forskjellig løp. I de tre siste fasene vil oppfølgingen følge samme mal for alle pasientgruppene inkludert i behandlingslinjen.

Fase 1: Nevrokirurgisk og barneintensiv avdeling

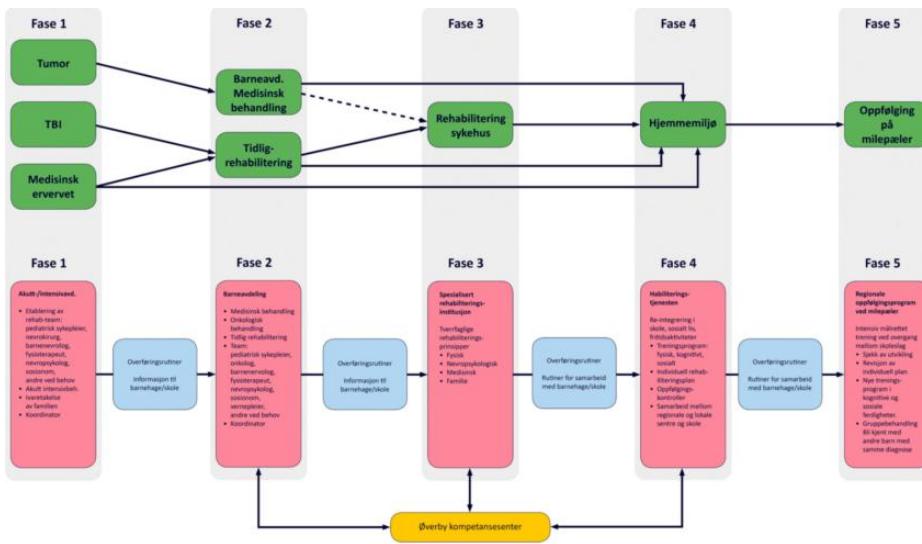
Fase 2: Intermediær avdeling eller barnekost

Fase 3: Rehabilitering i institusjon

Fase 4: Rehabilitering i regi av lokale rehabiliteringsteam, kommunale eller fylkes-team. Tverrfaglige kontrollprogram ved regionssykehus

Fase 5: a) Gruppetilbud i senfase.

b) Intensiv målrettet trening og habilitering ved reophold i fase 3 institusjon.

Relaterte dokumenter

[Henvisningsrutiner for BHL "Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervervet hjerneskade" Inntakskriterier og melderutiner til Sunnaas sykehus Forhåndsmelding til Sunnaas sykehus, barn med ervervet hjerneskade, BHL Inntakskriterier og melderutiner til Nordre Aasen bo og habiliteringssenter](#)

3. Utredning og diagnostikk

Utredning med tanke på rehabilitering starter så tidlig som mulig på barneintensiv-/nevrokirurgisk avdeling. Det gjøres særlig undersøkelse av pasienten av alle relevante yrkesgrupper. Innsatsen under forløpet koordineres i tverrfaglig team. Dette gjelder i alle 5 faser.

Tverrfaglig team i fase 1 og 2: Barnenevrokirurg, barnenevrolog, intensivlege, onkolog, barnesykepleier fra aktuell avdeling, nevropsykolog, sosionom/ressurskoordinator, fysioterapeut. Ved behov: ergoterapeut, logoped, spesialpedagog, psykolog/ barnepsykiater, klinisk ernæringsfysiolog.

Tverrfaglig team i senere faser settes sammen av relevante faggrupper blandt disse.

Instrumenter og prinsipper:

- Medisinske og neurologiske vurderinger (se legeoppgaver i fase 1,2 og 3)
- Vurdering av bevissthet:
  - GCS-R (utføres av nevropsykolog og lege/erfaren sykepleier)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Pasientforløp Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervervet hjerneskade

Utskriftsdato: 09.09.2013

Utarbeidet av: Hilde M. Dahl, Torhild Berntsen, Mia Ch. Myhre, Hilde Amundsen, Vibeke Gåsland, Merete Karsrud, Kathinka Aslaksen, Edith H. Resen-Fellie

Godkjent av: Dokument-ID: 7129 -
Versjon: 0

Side 1 av 5

- alternativ uten samme psykometriske egenskaper: Pediatric Coma scale barnevernsversion av Glasgow Coma scale
- Vurdering av PTF: CCP (utføres av nevropsykolog og lege/erfaren sykepleier)
- ABC-prinsipper
- Tverrfaglig rehabiliteringsarbeid i fase 4 og 5

Informasjon til og opplæring av pårørende og pasient sikres gjennom hele pasientforløpet.

Relaterte dokumenter

[Glasgow Coma Scale\(GCS\) - modifisert](#)

4. Behandling

Individuell behandlingsplan utarbeides etter pasientens tilstand så tidlig som mulig etter skade/operasjon.

- Målrettet tidligrehabilitering/ trening
- Psykologisk bistand til pasient og familie skal tilbys
- Adekvat skjerming og evt medisinering ved PTF
- Evaluering/justering av behandlingsplan gjøres i tverrfaglige, kompetente team.
- Kartlegging og igangsetting av adekvate tiltak i samarbeid med hjemkommune og pedagogisk fagpersonell.

Behandlingslinjens fase 1 og 2 (sykehushandtering og tidligrehabilitering) foregår ved Oslo universitetssykehus. Overføring til fase 3 (institusjonsrehabilitering) skjer ut fra pasientens tilstand. Se flytskjema. Videre oppfølging i fase 4 (ved HABU) tilbys alle pasienter som inkluderes i behandlingslinjen. Pasienter som har behov for fase 5 tilbud kan søkes til dette fra alle ledd i linjen, men bør henvises i samarbeid med oppfølgende enhet i fase 4.

Det er viktig med god informasjonsoverføring i overgangene mellom fasene, slik at kommunikasjon mellom helseforetak og helsepersonell i behandlingslinjen blir ivaretatt. Det er faste rutiner ved utskrivelse/overføring etter hver fase.

Fase 1 og 2:

Tidlig etablering av tverrfaglig team. Oppstart av tidligrehabilitering/trening. (se særfaglige prosedyrer mht utredning og behandling). Tidligst mulig skjerming av pasienten i egnet rom.

Fase 3:

Direkte overføring fra OUS, for videreføring av tverrfaglig trening og utredning av oppfølgingsbehov i senere fasen.

Fase 4:

Første kontakt med pasient og foresatte innen 4 uker etter utskrivelse. Tverrfaglig utredning minimum ved 1 år, 2 år og 5 år etter skade/operasjon. Tettere oppfølging dersom avklart behov for dette. Iverksetting av relevante tiltak i samarbeid med kommunale tjenester, PPT, Statsped Sør Øst, og andre enheter. Koordinering av innsatsen rundt pasienten.

Fase 5:

- a) Gruppertilbud i senfase, eksempelvis ved skolestart og overgang barneskole/ ungdomsskole, for pasienter med dokumentert kognitiv svikt.
- b) Reophold i fase 3 institusjon for vurdering og trening ved betydelige, sammensatte kognitive og motoriske vansker som krever tverrfaglig tilnærming.

Se relaterte filer og tabell for aktuelle dokumenter i de fem fasene.

Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	Fase 5
Henvisningsrutiner, BHL	Pårørendeinformasjon fase 1-2	Inntakskriterier, Melderutiner, 1-6 år, NAAH	HABU Målsetting - virkemidler-ressurser	Skisse til gruppeopphold, fase 5
Flytskjema fase 1 og 2	Fysioterapeutens arbeidsoppgaver	Inntakskriterier, melderutiner, 6-18 år, SUN, HF	HABU tverrfaglig oppfølging	Søknadskjema for deltagelse i Gruppeopphold, fase 5
Skjema info. om ditt barn	Fysioterapiundersøkelse av barn og unge med ervervet hjerneskade	Flytskjema fase 3, NAAH	Aktuelle treningsprogrammer	Målsetting- virkemidler-ressurser, fase 5
Ernæring til kritisk syke barn	Fysioterapi til barn med tumor cerebri	Flytskjema, fase 3, SUN, HF	Overføringsrutiner fra fase 3 til fase 4	Flytskjema fase 5, institusjon, 1-6 år, NAA
Ernæring til kritisk sykt barn- Enteral ernæring	Fysioterapi ved tidligrehabilitering, barn og unge med ervervet hjerneskade	Legens arbeidsoppg. fase 3	Lokalt/ kommunalt Rehab. team	
Samtykkeerklæring for BHL	Rehab. mål og tiltak, fase 2	Fysio. oppgaver fase 3	Samarbeid andre instanser	
Rettigheter til foresatte	Annsikts - og munnstimulering- barn	Intensiv trening, rehab. av barn ved Nordre Aasen	Medisinske forhold	
Ressurskoordinator, tumorpasienter	Vanntest- sveigfunksjon etter hjerneskade	Reophold i institusjon fase 3	Kommunikasjon/ språk	
Sjekkliste for ressurskoordinator	Leiring, barn		Sanser	
Info. oppgaver for ressurskoordinator	ABC, Guiding i dagligdagse aktiviteter		Ansvarsgruppe	Overflytting fra barn - til voksenavd.
Tverrfaglig samarbeid, ressurskoordinator	Skjerming etter ervervet hjerneskade		Sjekkliste, stønader og rettinheter, fase 4	
Koordinator for traumepasienter	Utskrivningsrutiner ved utreise fase 2 til fase 3		Hjerneskade og rehab.undervisning	
Legens arbeidsoppgaver fase 1-2	Utskrivningsrutiner fra fase 2 til fase 4		Flytskjema fase 4	
Sykepleiers arbeidsoppgaver fase 1-2	Forhånsmelding, Sunnaas		Psykologens/ nevropsyk. arbeidsoppgaver fase 4	
Psykologens/ nevropsyk. arbeidsoppgaver hele BHL	Hjernesvulst, onkologisk,tverrfaglig oppfølging		Foreldre og familiemestring	
Psykologens/ nevropsyk. arbeidsoppgaver fase 1-2	Info. skriv til helsesøster, barnehage, skole			
Glasgow Coma Scale- modifisert				
Kompetansekrav til personell, BHL				
Pårørendeinformasjon fase 1 og 2				
Hjernesvulst, BARE operert, tverrfaglig oppfølging				

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Pasientforløp Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervervet hjerneskade

Utskriftsdato: 09.09.2013

Utarbeidet av: Hilde M. Dahl, Torhild Berntsen, Mia Ch. Myhre, Hilde Amundsen, Vibeke Gåsland, Merete Karsrud, Kathinka Aslaksen, Edith H. Resen-Fellie Godkjent av: Dokument-id: 7129 - Versjon: 0 Side 2 av 5

Informasjonsmateriell for alle 5 faser
Rettigheter til foresatte
Foreldreinformasjon, behandling, fase 1 og 2, Barneintensiv
Informasjonsmateriell Nordre Aasen
Informasjonsmateriell, Sunnaas sykehus
Informasjonsmateriell Statped(Øverby kompetansesenter)
Familienettet
Statped Sør-Øst Avdeling for ervervet hjerneskade
SSHF- Enhet for nevrorehabilitering
Sunnaas sykehus, HF
Nordre Aasen bo og behandlingssenter
Barn og ungdom med kreft
Filmer om hjerneskade
OppfølgingSkjemaHjernesvulst, onkologisk
OppfølgingHjernesvulstBARE operert
Hjernehjelp, barn
Børnehjernekassen, dk

Relaterte vedlegg

[Vedlegg flytskjema fase 1-5, mai 2012](#)

Relaterte dokumenter

[Rettigheter til foresatte, rehabilitering av barn og unge, 1- 18 år, med ervervet hjerneskade Informasjon om ditt barn, BHL, Rehabilitering av barn og unge, hjerneskade Samtykkeerklæring, BHL, Rehabilitering av barn og unge med ervervet hjerneskade, fase 1-2 Flytskjema, fase 1 og 2, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Rehabiliterings mål og tiltak, fase 2, BHL](#)
[Rehabilitering av barn og unge,1-18, hjerneskade Ernæring til kritisk syke barn Ernæring til kritisk syke barn- Enteral Ernæring Skjerming etter ervervet hjerneskade Leiring - barn Vanntest-Svelgefunktjon etter hjerneskade \(INT3\) Ansikts- og munnstimulering - barn Guiding i dagligdagse aktiviteter Informasjonsoppgaver for ressurskoordinator, fase 1 og 2, BHL Sjekkliste for ressurskoordinator fase 1 og 2, BHL Rehab. av barn og unge, hjerneskade Legens arbeidsoppgaver, fase 1 og 2, BHL, Rehabilitering av barn og unge,hjerneskader Sykepleiers arbeidsoppgaver ved tidlig rehabilitering av barn med ervervet hjerneskade Psykologenes/ nevropsykologenes arbeidsoppgaver, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Psykologenes/ nevropsykologenes arbeidsoppgaver fase 1, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Psykologenes/ nevropsykologenes arbeidsoppgaver, BHL fase 4, rehab. barn og unge, hjerneskade Fysioterapeutens arbeidsoppgaver i tidlig rehabilitering av barn og unge med ervervet hjerneskade Fysioterapi ved tidligrehabilitering av barn og unge med ervervet hjerneskade Fysioterapiundersøkelse av barn og unge med ervervet hjerneskade Fysioterapi til barn med tumor cerebri Informasjonsskriv til helseøster, rektor og lærer ved skole/styrer og førskolelærer i barnehage Tverrfaglig samarbeid og kontaktpersoner, Ressurskoordinator, BHL, rehabilitering, hjerneskade Utskrivningsrutiner fra fase 2 til fase 4, BHL, Rehabilitering barn og unge. Hjerneskade Utskrivningsrutiner,utreise fra fase 2 til fase 3, BHL, Rehabilitering av barn og unge, hjerneskade Flytskjema, BHL, Rehabilitering av barn og unge, fase 3, Nordre Aasen rehabiliteringssenter Rehabilitering av barn og unge, Flytskjema, Sunnaas sykehus, hodeskadeavdelingen, BHL Legens ansvars - og arbeidsoppgaver, Fase 3, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Fysioterapeutens arbeidsoppgaver, fase 3, Sunnaas, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Reopphold i fase 3 institusjon, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Rehabilitering av barn ved Nordre Aasen, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Overføringsrutiner fra fase 3 \(evt.2\) til fase 4, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Behandlingslinje, oversikt fase 4, Rehabilitering av barn og unge, hjerneskade Sjekkliste, stønader og rettigheter, fase 4, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Ansvarsgruppe, BHL , Rehab. av barn og unge, fase 4 Målsetting- virkemidler- ressurser, HABU, fase 4, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Tverrfaglig oppfølging og evaluering, HABU, fase 4, BHL, rehab. barn og unge, hjerneskade Lokalt/ kommunalt rehabiliteringsteam, BHL, Rehab. av barn og unge, fase 4, hjerneskade Samarbeid andre instanser, fase 4, BHL, rehab. av barn og unge, hjerneskade Foreldre og familiemestring, BHL; Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Medisinske forhold, fase 4, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Kommunikasjon/ språk, BHL fase 4, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Sansen, fase 4, BHL, rehab. av barn og unge, hjerneskade Hjerneskade og rehabilitering, undervisning, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Flytskjema, fase 5, BHL, Rehab. av barn og unge, hjerneskade Målsetting- virkemidler-ressurser, Fase 5, BHL: Rehab. av barn og unge, hjerneskade Skisse til gruppeopphold, fase 5, BHL, Rehabilitering av barn og unge, hjerneskader Søknadskjema for deltagelse i gruppeopphold fase 5, BHL, hjerneskader Gruppeopphold i institusjon, fase 5, BHL, Rehab. av barn og unge, Hjerneskade Overflytting av pasient fra Barneavdeling for nevrofag til voksenavdeling](#)

5. Oppfølging og kontroll

Hensikt: Å sikre at eventuelle senskader blir kartlagt og fulgt opp, og at pasientene får den oppfølging og trening de trenger medisinsk og kognitivt. Å prøve ut kognitive og sosiale treningsprogrammer og å videreutvikle tiltakssiden i langtidsoppfølgingen.

Fase 4:

Langtidsoppfølgingen av barn og unge med ervervet hjerneskade skjer ved lokal barnehabilitering i samarbeid med første- og andrelinjetjenesten, samt skole/barnehage, PPT og Statsped- avd for ervervet hjerneskade (tidligere Øverby) på pasientens hjemsted. Første kontakt med barnehabiliteringen skal skje innen 4 uker etter utskrivning fra forrige fase (2 eller 3). Oppfølging i barnehabiliteringen: 1 år, 2 år og 5 år etter skade. Utøver dette oppfølging etter behov.

(Barn med tumor cerebri har i tillegg et parallelt, somatisk og kognitivt oppfølgingsprogram ved barneavdelingen Rikshospitalet).

Fase 5 tilbud:

- Senfaseoppfølging via gruppertilbud etableres.
- Reopphold i fase 3 institusjon for vurdering og trening som krever tverrfaglig tilnærming eller spesiell kompetanse.
- Henvisning kan sendes fra alle deler av behandlingslinjen, men alltid i samarbeid med oppfølgende enheter i fase 4 og fastlege.

6. Endringer siden forrige versjon

Nyopprettet pasientforløp med fokus på tidlig rehabilitering og langtidsoppfølging av pasienter 1-18 år med moderat og alvorlig ervervet hjerneskade.

7. Hensikt og omfang

Hensikten med pasientforløpet er å sikre at barn og ungdom med ervervet hjerneskade får forutsigbar og koordinert hjelpe i spesialisthelsetjenesten og kommunen/førstelinjetjenesten. Pasientforløpet er et samarbeid mellom flere behandlingsenheter. Målet er å starte rehabilitering så tidlig som mulig, og ved behov sørge for ubrutt videre behandling i institusjon tilrettelagt for barn og unge. For alle pasienter i behandlingslinjen skal det tilbys oppfølging ved barnets lokale barnehabiliteringsteam ved faste intervaller, i samarbeid med i barnets hjemkommune.

8. Ansvar, team og målsetninger

Leder ved den aktuelle avdeling har ansvar for å gjøre pasientforløpet kjent og at prosedyrer og retningslinjer blir fulgt av alle ansatte. Oppdatering av pasientforløpet er et lederansvar,

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Pasientforløp Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervervet hjerneskade	Dokkjent av:	Dokument-ID: 7129 - Versjon: 0	Utskriftsdato: 09.09.2013
Utarbeidet av: Hilde M. Dahl, Torhild Berntsen, Mia Ch. Myhre, Hilde Amundsen, Vibeke Gåsland, Merete Karsrud, Kathinka Aslaksen, Edith H. Resen-Fellie			Side 3 av 5

Mål for pasientforløpet

- En helhetlig og forutsigbar behandlingslinje for barn og unge med ervedet hjerneskade – fra skadetidspunkt eller diagnose, til behandling i sykehus, rehabilitering i institusjon og langtidsoppfølging i barnets hjemmemiljø
- Etablering av rehabiliteringsperspektiv for alle typer ervedet hjerneskade hos barn og unge
- Etablering av tidligrehabilitering som fast behandlingstilbud for barn og unge
- Etablering av senfaserehabilitering for barn og unge
- Behandling bygget på kunnskapsbasert praksis, hvor fagkompetanse, erfaringsbasert kunnskap og brukerkunnskap/-erfaring inngår

HELSE • SØR-ØST

Relaterte vedlegg

[Oppstartdokument.09.11.11. 3.xls](#)

9. Referanser

Se vedlagte literaturlister.

[Nasjonal strategi for habilitering og rehabilitering 2008-2011](#)

[Lovdata, habilitering](#)

[Forskrift om barns opphold i helseinstitusjon](#)

[Prioriteringsveileder habilitering av barn og unge i spesialisthelsetjenesten](#)

[Helsedirektoratets handlingsplan for habilitering av barn og unge i spesialisthelsetjenesten](#)

Relaterte vedlegg

[Dokumentasjon av sok - ervede hjerneskader Litteraturliste, Sørlandet sykehus Litteraturliste, Nordre Aasen Referanser traumatiske hjerneskader Referanser tumor cerebri Referanser rehabilitering \(vekt på kognitiv rehab.\) Referanser fase 1 og 2, OUS Litteraturliste Sunnaas sykehus METODERAPPORT.pasientforløp rehabilitering av barn og unge,1-18 år med ervedet hjerneskadeolitt poster-print Prosjektrapport 160413](#)

10. Indikatorer - Verdikompasset - Resultater

[Mål for rehabilitering fase 1 og 2](#)

Overlevelse. Tidlig etablering av rehabiliteringsteam. Igangsetting av Tidligrehabilitering ut fra pasientens tilstand. Skjerming. Raskere normalisering av bevissthet, orientering og ADL. Sømløs overføring til fase 2.

[Mål for rehabilitering fase 3](#)

Videreføre oppstartet Tidligrehabilitering. Oppstart Individuell plan og målplan med ukentlig evaluering. Hver faggruppe foretar kartlegging og starter tiltak etter i tverrfaglig drøfting i rehab.team.

[Mål for rehabilitering fase 4](#)

Aktivitet, deltagelse, mestring og trivsel. Videreføring av individuell plan. Forebygging av sekundære komplikasjoner, ivaretakelse av psykisk og fysisk helse. Opprettelse av rehabiliteringsteam. Samarbeid med kommunalt hjelpeapparat.

[Mål for rehabilitering, fase 5](#)

Aktivitet, deltagelse, mestring. Å møte noen som har gjennomlevd det samme som en selv. Revidering av planer og oppfølging dersom det er mangler. Intensiv trening: kognitivt, motorisk, i gruppe, individuelt.

Viser ellers til vedlagte verdikompass.

[Pasientall](#)

[Hjernesvulster](#)

Ca. 40 nye i året i Norge(Helset et al.,2003). Vel 60% av disse behandles ved OUS, Rikshospitalet

[Traumatiske skader \(TBI\)](#)

"IS-1279 Rapport" Et liv kan også leve"(2005) konkluderes med et konservativt estimat på ca. 10 barn i året med alvorlig hjerneskade(For lavt anslag i følge vår erfaring: 17 alvorlige hodeskader og lengre intensiv opphold i 2012 ved Barneintensiv, OUS, Ullevål). Vi regner med ca. 10 pr. år med moderat skade med synlig MR/CT funn ved OUS.

[Hjerneblødning/ hjerneslag](#)

2,5 pr. 100.000 barn(utenom perinatale komplikasjoner) = ca. 10 i året(Bjørnstad, 2001)

[Andre tilstander](#)

Infeksjoner, iskemiske, toksiske, nevrometabolske.

ca. 5 pr.år(?)

Relaterte vedlegg

[Verdikompasset fase 1 Verdikompasset fase 2 Verdikompasset fase 3 pt Verdikompasset fase 4. Verdikompasset fase 5](#)

Relaterte dokumenter

- [Ressurskoordinator for oppfølging av barn og unge med hjernesvult](#)
- [Koordinator for barn og unge med ervedet hjerneskade, medisinsk eller traumatisk årsak, BHL, Rehab.](#)
- [Informasjonsmateriell, Sunnaas sykehus HF](#)
- [Informasjonsmateriell, Statped, Avdeling for ervedet hjerneskade \(Øverby kompetansesenter\)](#)
- [Informasjonsbrosyrer, Nordre Aasen bo- og habiliteringscenter](#)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Pasientforløp Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervedet hjerneskade

Utarbeidet av: Hilde M. Dahl, Torhild Berntsen, Mia Ch. Myhre, Hilde Amundsen, Vibeke Gåsland, Merete Karsrud, Kathinka Aslaksen, Edith H. Resen-Fellie

Godkjent av:

Dokument-id: 7129 -
Versjon: 0

Utskriftsdato: 09.09.2013

Side 4 av 5

Relaterte vedlegg

- [Plan for strategisk utvikling 2009-2020](#)
- [Lov om pasientrettigheter](#)
- [Individuell plan](#)
- [Vedlegg nasjonal strategi, habilitering og rehabilitering](#)
- [Vedlegg forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator](#)
- [prioriteringsveileder-habilitering-av-barn-og-unge-i-spesialisthelsetjenesten](#)
- [handlingsplan-for-habilitering-av-barn-og-unge](#)

Vær oppmerksom på at dokumentet kan være endret etter utskrift.

Pasientforløp Rehabilitering av barn og unge, 1-18 år, med ervedvet hjerneskade

Utskriftsdato: 09.09.2013

Utarbeidet av: Hilde M. Dahl, Torhild Berntsen, Mia Ch. Myhre, Hilde Amundsen, Vibeke Gåsland, Merete Karsrud, Kathinka Aslaksen, Edith H. Resen-Fellie

Godkjent
av:

Dokument-id: 7129 -
Versjon: 0

Side 5 av 5